

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 15 marca 2010 r.

**Pan
Rafał JURKOWLANIEC
Wojewoda Dolnośląski**

LWR- P/09/074
LWR-410-30-01/2009

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Dolnośląski Urząd Wojewódzki (DUW) we Wrocławiu, *w przedmiocie realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym² w latach 2007-2009.*

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 3 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

NIK pozytywnie ocenia działania Wojewody Dolnośląskiego w kontrolowanym zakresie, w tym działania Pełnomocnika Wojewody do Spraw Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe.

1. NIK pozytywnie ocenia sposób organizacji przez Wojewodę zadań na rzecz mniejszości, powierzonych mu w art. 22 ww. ustawy.

W województwie dolnośląskim, wg wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r., spośród ogółu 9.754 osób deklarujących inną niż polska (uznawaną ustawowo), przynależność narodowościową lub etniczną, 4.007 osób deklarowało przyna-

¹ t.j. Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 17, poz. 141 ze zm.

leżność do mniejszości narodowej, głównie: niemieckiej (1.792), ukraińskiej (1.422), rosyjskiej (362) i żydowskiej (204), a 4.422 przynależność do mniejszości etnicznej: łemkowskiej (3.082), romskiej (1.319), tatarskiej (11) i karaimskiej (11).

Zakres zadań określonych przez Wojewodę dla Pełnomocnika ds. mniejszości narodowych i etnicznych, w tym przede wszystkim reprezentowanie Wojewody wobec organizacji mniejszości narodowych i etnicznych, monitorowanie stosunków narodowych i etnicznych oraz przeciwdziałanie naruszaniu praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości zapewniały warunki do realizacji zadań wynikających z art. 22 powołanej wyżej ustawy.

2. NIK pozytywnie ocenia współpracę Pana Wojewody i jego Pełnomocnika z innymi jednostkami, tj. Marszałkiem Województwa Dolnośląskiego, Policją, Dolnośląskim Kuratorem Oświaty, gminami, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi. Polegało to głównie na inicjowaniu działań na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz aktywnym odpowiadaniu na inicjatywy ww podmiotów. Efektem współpracy z Marszałkiem Województwa było m.in. zawarcie, w dniu 3 sierpnia 2009 r., *Umowy o współpracy*, na mocy której Wojewoda udzielił wsparcia logistycznego (lokal, wyposażenie), a Marszałek zapewnił obsadę kadrową, prowadzonego wspólnie, w gmachu DUW, Punktu Konsultacyjno-Doradczego, służącego pomocą i wsparciem organizacjom pozarządowym, w tym skupiającym mniejszości narodowe i etniczne. Z kolei opracowany przez Kuratorium Oświaty referat na I ogólnopolską konferencję naukową pn.. „*Teraźniejszość i przyszłość edukacji społeczności romskiej*”, zorganizowaną 8 grudnia 2009 r. przy współudziale Pełnomocnika Wojewody, stanowił kompendium diagnozy nt. uczniów romskich w dolnośląskich szkołach i placówkach oświatowych. Ścisła była też współpraca z Komendą Wojewódzką Policji we Wrocławiu, a zwłaszcza z powołanym w 2008 r. Pełnomocnikiem KWP ds. Ochrony Praw Człowieka, którego aktywność zapobiegła bójce uczestników, tzw. „ustawki”, pomiędzy członkami rodzin i znajomymi stron konfliktu polsko – romskiego.

3. Pozytywnie ocenić należy działania Wojewody oraz Pełnomocnika na rzecz przeciwdziałania się naruszeniom praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości.

Miedzy innymi dotyczyło to wykrycia i ukarania, z zawiadomienia Wojewody Dolnośląskiego, sprawcy rozsyłającego przez Internet groźby karalne i niedozwolone treści znieważające osoby narodowości romskiej.

Z inicjatywy Pełnomocnika Wojewody ujawniono i podjęto środki przeciwstawiające się dyskryminacji uczniów romskich przez prowadzącego Bank Żywności w Kamiennej Górze, działającego przy miejscowym Towarzystwie Przyjaciół Dzieci.

Podobnie współdziałanie Pełnomocnika z Komendantem Wojewódzkim Policji we Wrocławiu, przyczyniło się do zapewnienia bezpieczeństwa uczniom i ochrony budynku szkoły, prowadzonej przez Fundację Kultury i Edukacji Żydowskiej „Gesher”, przed aktami dewastacji, przejawiającymi się m.in. w systematycznym wybijaniu szyb, podpaleniu ścian budynku, drzwi wejściowych i kosza na śmieci oraz niszczeniu ogrodzenia i napisami o treści antysemickiej na budynku szkoły.

W związku z powyższym zasadne jest rozważenie zintensyfikowania przedsięwzięć mających na celu zmianę nastawienia w środowiskach niechętnych mniejszościom narodowym i etnicznym.

4. NIK pozytywnie ocenia również działania służb Wojewody wspomagających realizację zadań wynikających z Programu rządowego na rzecz społeczności romskiej w Polsce.

Na realizację zadań wynikających z ww. *Programu*, w latach 2007 – 2009, Wojewoda przekazywał środki w łącznej wysokości 5.825,7 tys. zł, z tego 1.777,8 tys. zł w 2007 r., 1.915,8 tys. zł w 2008 r. i 2.131,9 tys. zł w 2009 r. Wskazać należy przy tym, iż tendencji wzrostowej środków przekazanych, towarzyszył spadek zwrotów środków niewykorzystanych z 82,8 tys. zł w 2007 r. do 6,7 tys. zł w 2009 r. Środki zostały przeznaczone na realizację zadań z: następujących dziedzin: edukacja, edukacja obywatelska, zdrowie, przeciwdziałanie bezrobociu, kultura, sytuacja bytowa (remonty), wiedza o społeczności romskiej. J.s.t. przekazano kwotę 4.214,1 tys. zł, a tzw. NGO (fundacjom, stowarzyszeniom i innym jednostkom spoza sektora finansów publicznych) kwotę 1.611,6 tys. zł. Nie wykorzystano środków przeznaczonych m.in. na realizację zadań związanych z finansowaniem pobytu dzieci romskich w przedszkolach, wypoczynkiem letnim dla dzieci oraz przeznaczonych na kursy i szkolenia, co wynikało głównie z braku chętnych na wyjazd wakacyjny oraz przeszacowania środków.

Ważnym osiągnięciem Pełnomocnika było ustanowienie przez Metropolitę Wrocławskiego, z dniem 3 listopada 2009 r., Duszpasterza Mniejszości Romskiej na terenie Archidiecezji Wrocławskiej.

Zaangażowanie Pełnomocnika w rozwiązywanie problemów mieszkaniowych i remontowych społeczności romskiej skutkowało ujawnieniem nieprawidłowości w postępowaniu Urzędu

Miejskiego w Kowarach z romskimi najemcami mieszkań i zapobiegło wyeksmitowaniu z mieszkania rodziny Romów, która regularnie płaciła czynsz, ale nie przebywała w mieszkaniu z powodu czasowego wyjazdu za granicę.

Czynny był udział Pełnomocnika w rozwiązaniu problemów mieszkaniowych społeczności romskiej w Strzelinie, z tym, że zdaniem NIK dalsze działania Pełnomocnika dotyczące zamieszkiwania Romów przy ul. Pocztowej w Strzelinie powinny doprowadzić do wyjaśnienia okoliczności prowadzenia ze środków *Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce* remontów w latach 2007 – 2009 w budynku, który od 2006 r. nie spełniał wymogów do bezpiecznego zamieszkiwania w nim.

Zasadne jest także rozważenie udzielenia pomocy przez Pana Wojewodę, w staraniach mniejszości romskiej, na rzecz sfinalizowania remontu pomieszczeń przyszłego *Centrum Kultury Romskiej*.

5. Pozytywnie ocenić należy aktywny udział Pana Wojewody, jak i Pełnomocnika, zarówno w przedsięwzięciach na rzecz mniejszości, jak i reagowaniu na kierowane do niego, przez organizacje mniejszościowe, wnioski i inicjatywy.

Z uznaniem NIK spotkało się rozeznanie potrzeb i oczekiwań mniejszości ze strony Pełnomocnika Wojewody, które były wyartykułowane m.in. w korespondencji z Departamentem Wyznań Religijnych i Mniejszości Narodowych MSWiA, co znalazło również potwierdzenie w przekazanych informacjach dla NIK.

Na bezpośrednie zainteresowanie pana Wojewody potrzebami mniejszości wskazywali wszyscy adresaci informacji NIK, zaś działający we Wrocławiu Przewodniczący Koła Związku Ukraińców w Polsce, potwierdził wypracowanie w województwie wzorcowego modelu współpracy mniejszości narodowych, czego wyrazem było m.in. zawarcie w dniu 12 lutego 2009 r. we Wrocławiu „Porozumienia o współpracy organizacji pozarządowych, podmiotów i osób fizycznych na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych”, którego sygnatariuszami było 9-przedstawicieli, działających aktywnie na terenie Dolnego Śląska, organizacji mniejszości narodowych i etnicznych.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę sygnalizowane przez mniejszości braki pomieszczeń na prowadzenie przez nich działalności statutowej (w znakomitej większości adresy /siedziby/ organizacji mniejszości były tożsame z. domowymi adresami przewodniczących /tylko mniejszość niemiecka i żydowska dysponowała własnymi lokalami), NIK zwraca

uwagę na zasadność rozważenia udzielenia pomocy przez Pana Wojewodę, w ich staraniach na rzecz udostępnienia pomieszczeń, w zarządzanym przez Miasto budynku.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wojewodę, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego Panu Wojewodzie przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK o sposobie ich rozpatrzenia.

p.o. Dyrektor
Delegatury NIK we Wrocławiu
(-) Piotr Miklis